

Utnytt hver kubikkmeter!

– Arealet er ikke alltid det viktigste. Det som teller er hvordan du utnytter kvadratmetrene og hvilke kvaliteter du legger ned i dem, mener sivilarkitekt Børje Sundt Laastad i Sundt arkitekter.

Funksjonalismen

(bilde: Villa Savoye, v/Le Corbusier 1928-31)

Funksjonalismen modernismens arkitektur. Modernismen som stilretning innen arkitektur, kunst og design utviklet seg i løpet av 1900-tallets første tiår til full utfoldelse i 1930-årene og har for såvidt fortsatt som den allment aksepterte retning helt til våre dager.

Denne stilarten, som først og fremst var mellomkrigstidens stil, er kjent under flere navn. Fortrinnsvis som "funksjonalisme", men også i kortformen "funkis". Ulike varianter av funksjonalismen har betegnelser som "Neue Sachlichkeit", "Art Deco", "Den internasjonale stil", eller rett og slett "modernisme".

Funksjonalismen legger først og fremst vekt på den praktiske funksjon. Stilens hovedkennetegn er:

- "Huset skal være en maskin som man bor i". "Form follows function", dvs. den praktiske funksjonen skulle komme til syne i bygninger og gjenstanders utseende. Et av funksjonalismens paradokser er at de funksjonelle boligene ofte ikke var praktiske å bo i.

- Husene kjennetegnes av flate tak, glatte vegger uten ornamenter eller annen dekor. Store vindusåpninger der

vinduene ofte danner "bånd" i fasaden. Også rundete hjørner, fremskutte baldakiner, strømlinjeformer, lyse farger, neon-lys, stålrøsmøbler, tekstiler og gjenstander med "kubisk" mønster osv.

- Kopiering og etterligning av eldre stilarter var bannlyst, arkitekten måtte være originalt skapende og "ærlig" mot sin egen tid.

Av de mest kjente arkitektene fra denne tiden var Le Corbusier (1887-1965) og Walter Gropius (1883-1969). Begge fungerte både som arkitekter, teoretikere og prinsippkapere. Corbusiers hovedbudskap var at moderne mennesker måtte akseptere den nye tid og de muligheter som lå i maskiner og masseproduksjon, i nye materialer og ny byggeteknikk. Gropius var mest kjent for å ha stiftet og ledet Bauhaus, Weimar-republikkens berømte designskole som eksisterte nøyaktig like lenge som republikken fra 1918 til 1933.

Funksjonalismen fikk sitt gjennombrudd i Skandinavia etter Stockholmsutstillingen i 1930, og sjelden har en stil slått så fullstendig igjennom på så kort tid. Utstillingen var en skandinavisk versjon av fremskrittsoptimismen. Stilens gjennombruddsverk i Norge var Lars Backers "Skansen" (1927), et restaurantbygg beliggende like ved Akershus festning. Bygningen ble revet i 1970. Andre og betydningsfulle bygg var Ekeberg restauranten (L. Backer-1929), Sundt-bygget (P. Grieg - 1938) og Forum kino (O. Landmark -1946) i Bergen.

Kilde: Ingeborg Glambæk: "Funksjonalismen", Fortidsminneforeningens årbok 1992

Selv i tradisjonelle norske rekkehus fra 70- og 80-tallet, mener Laastad det er mulig å gjøre store endringer som gir bedre utnyttelse av plassen.

– For å få et maksimalt resultat må du tørre, mener arkitekten.

Hvor mye har du behov for?

Børje Sundt Laastad jobber mest med eneboliger og hytter. Enten det er nybygg, påbygg eller oppussing. En av de tingene han brenner for er forholdet mellom areal og kvalitet.

– Når du skal gjøre noe nytt med boligen er det som et stort ryddesjau. Du går igjennom det du har av ting, hvilke areal du har og hvor mye du har behov for. Jeg mener et hus på 160 til 180 kvadratmeter er mer enn stort nok for en familie på fire. Det gjelder å planlegge godt og utnytte arealet på en god måte. Dagens trend er å bygge store hus, men har du egentlig behov for det? spør Laastad.

Han mener kvaliteten gjør deg fornøyd med boligen. Er boligen godt planlagt og gjennomtenkt,

er det kvalitetstingene du har i boligen som skal løftes opp og vises.

– De skal være definert, sier arkitekten. I det legger han at det er gjennomtenkt og en mening med tingene og de er satt i en sammenheng. Bruk heller pengene på gode kvaliteter enn på enda mer areal, er hans råd.

Gode og fornuftige romløsninger

Laastad er en praktisk mann som ser behovet for å utnytte hver kubikkcentimeter i huset.

– Lag hemser og mesaniner, og bruk også høyden til å lage smarte løsninger.

Men hva er smarte løsninger? Børje forklarer at det for eksempel kan være å bygge integrerte skapløsninger i stedet for løse skap.

– Det er nesten ikke mulig å få løse skap i et firkantet soverom til å fungere godt. Skapene kan eventuelt trekkes ut fra soverommet. Hvorfor ikke lage skittentøysjakt fra soverom til vaskerom, eller separat garderoberoom? Høytalere og

annet teknisk utstyr kan bygges inn i veggene, planlegg definerte nisjer for plassering av faste installasjoner. Det finnes også mange gode oppbevaringsløsninger for koffertene og annet som må stues vekk. Mulighetene er mange, men det må planlegges godt, sier arkitekten som er full av smarte ideer.

Smart å bruke arkitekt

Selv om det koster litt å bruke en arkitekt, så mener Laastad det er penger man får igjen.

– Den erfaringen vi har med å bygge, samt de mulighetene vi er trent for å se etter, det håper jeg kundene ser igjen i den funksjonaliteten vi legger inn i boligene. Vi er vant med å stille de kritiske spørsmålene og se løsningene. Veldig ofte anbefaler jeg å bygge mindre, men med bedre kvaliteter. Det er kvalitetene du skal trives i etterpå, og det setter også sitt preg på huset.

Dessuten understreker han at samarbeidet og samspillet mellom deg som byggherre og arkitekten må etableres og være både godt og konstruktivt.

Fleksible løsninger

– Jeg forsøker å fornye boligen vår med jevne mellomrom. En nymalt vegg, snu rundt på møblene, eller noe annet nytt i huset. Vi mennesker utvikler oss og endrer smak og stemning hele tiden, derfor synes jeg det er viktig å bo seg inn i en bolig og la den endre seg i takt med din egen utvikling. Da må det også tilrettelegges for at boligen kan endres.

Laastad ønsker så langt som mulig å innrede boligene i relativt nøytrale farger, med innslag av varme kvaliteter. Da kan familien bo seg til og sette sitt personlige preg på huset etter hvert som de blir stuevarme.

Også interiørarkitekt

Mange tror at arkitekter bare tegner eksteriøret, og ikke interiør. Men her må Børje komme inn og korrigere. Han understreker samspillet mellom interiør og eksteriør. Det skal harmonisere og henge sammen. For å oppnå den ønskete helhet og balanse mellom romløsninger, utrykk og kvalitet, oppfordrer Laastad kundene til å søke råd også når det gjelder interiøret.

